

Kommentarer til fagmiljøet fra IKM

I UiTs gjennomgang av bachelor- og masterporteføljen i 2016/2017 ble det tydelig at det er behov for at fakultetene foretar en grundig gjennomgang og vurdering i forhold til innfrielse av gjeldende fagmiljøkrav. Studieprogrammets fagmiljø skal vurderes i forhold til følgende akkrediteringskrav gitt i NOKUTs studietilsynsforskrift:

1. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(1)

For definisjon av «fagmiljø» vises det til studietilsynsforskriftens merknader til § 2-3 (1).

Som et minimum skal følgende beskrives og begrunnes:

- (1) Kort beskrivelse av fagmiljøets kompetanse, og begrunnelse for hvordan denne kompetansen er tilstrekkelig bred og stabil til å dekke studieprogrammets fag og emner.*
- (2) Begrunnelse for at fagmiljøets størrelse er tilpasset antall studenter og den undervisning og veiledning og FoU/KU som er tilknyttet studieprogrammet.*

Institutt for klinisk medisin (IKM) har over 260 faste og midlertidige vitenskapelig ansatte. Av de som underviser på medisin fra IKM har 49% førstestillingskompetanse. De ansatte driver forskning og gir undervisning i alle medisinske fag i tillegg til, odontologi og helsefag – på bachelor- master- og ph.d.-nivå.

IKM har et stabilt fagmiljø, men et stort antall bistillinger, da studieprogrammet er avhengig av bistillinger knyttet til undervisning i kliniske fag. IKM har imidlertid faste ansatte innenfor alle de store kliniske fagene. Per i dag vurderer vi at IKM har et fagmiljø med en størrelse som er tilpasset undervisningen og FoU tilknyttet instituttets bidrag inn på medisinstudiet.

2. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(2)

*Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne sammenheng både UH-pedagogikk, didaktikk og kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring. Institusjonen er ansvarlig både for å **sikre** fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse (jf. Utfyllende bestemmelser for ansettelser og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved UiT), og for aktivt å legge til rette for **oppdatering** og **utvikling** av denne kompetansen. NOKUT legger til grunn at UHRs nasjonale veiledende retningslinjer for universitets- og høyskolepedagogisk basiskompetanse angir en rimelig norm for hva de fagansatte som minimum må ha.*

I rapporten som skal skrives for det enkelte studieprogram, skal det dermed gis en beskrivelse og vurdering av fagmiljøets UH-pedagogiske, didaktiske og digitale kompetanse, hvordan denne er tilpasset studiet, samt tiltak for å sikre og videreutvikle denne kompetansen. En utfordring er at de fagansattes utdanningsfaglige kompetanse per i dag ikke er registrert i Cristin eller andre nasjonale systemer. Ved UiT finnes heller ikke noen felles systematikk eller metode for dokumentasjon og registrering av slik kompetanse, verken for den enkelte fagperson eller i fagmiljøet som helhet. Dette er noe som må utredes nærmere ved UiT. Inntil slikt system er på plass, anbefaler vi at det i denne sammenheng gjøres en «grovere» og mer overordnet gjennomgang slik:

- (1) summer opp det som finnes av formelle kurs og kompetanse i fagmiljøet tilknyttet det aktuelle studieprogrammet, og
- (2) gjør en samlet vurdering og konklusjon i forhold til kravoppnåelse basert på den kollektive kompetansen i fagmiljøet som helhet, samt planer for utvikling, oppdatering og dokumentasjon/registrering av fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse.

Følgende matrise kan være nyttig å sette opp i punkt (1) som oppsummering av fagmiljøets UH-pedagogiske, didaktiske og digitale kompetanse:

Fag-person	PPU (Praktisk-pedagogisk utdanning)	KPH (Kurs i universitets- eller høgskole-pedagogikk)	APU (Annen pedagogisk utdanning)	Kurs/utdanning i nettpedagogikk/ læringsfremmende digital teknologi	IFPU (Ingen formell pedagogisk utdanning)	Ønske/behov for oppdatering og videre-utvikling
Navn	x					Angis nærmere
Navn		x				
Navn		x		Kursnavn		
Navn			Kursnavn	Kursnavn		
.					x	
.					x	
Navn						

For vurderingene som skal gjøres i (2) er det viktig å merke seg at den utdanningsfaglige kompetansen skal være tilpasset studiets egenart, nivå og organisering (for eksempel nettstudium), noe som betyr at kravet må vurderes skjønnsmessig opp mot det spesifikke studieprogrammet. Kravet er nytt og det er dermed vanskelig å finne eksempler på vurderinger av utdanningsfaglig kompetanse. Det anbefales å imidlertid å se på utkast til rapport fra tilsyn med bachelor ingeniørfag bygg (februar 2018) hvor det fremgår eksempel på slik vurdering, og hvor kravet er vurdert skjønnsmessig for et studieprogram som er organisert både campus- og nettbasert, se ePhorte 2017/4919-14.

Utdanningsfaglig kompetanse	Antall ansatte som bidrar på medisin (> 0,1 årsverk)
Godkjent pedagogisk mappe <ul style="list-style-type: none"> inklusive startet på ped. mappe 	5
PPU	5
Andre universitetspedagogiske kurs <ul style="list-style-type: none"> Universitetspedagogisk seminar fra UiT (før mappe ble innført) Utenlandsk pedagogisk utdanning 	8
Universitetspedagogikk for stipendiater	1
Ingen formell pedagogisk utdanning, men har gjennom mange års undervisning opparbeidet seg realkompetanse	27
Ingen formell pedagogisk utdanning	214

Alle nytilsatte i hovedstilling har de siste årene tatt pedagogisk mappe ved Result. Flere ansatte ved instituttet har også tatt universitetspedagogisk seminar ved UiT før det ble innført krav om pedagogisk mappe. Noen har også tatt tilsvarende utdanning i utlandet.

IKM har flere ansatte som ble tilsatt når det ikke var et krav om formell pedagogisk utdanning. De ansatte som dette gjelder for har gjennom flere års undervisning opparbeidet seg realkompetanse ved praktisk undervisning.

De fleste av de midlertidig ansatte som deltar i undervisning har ikke formell eller praktisk pedagogisk utdanning. Flertallet ansatte i bistillinger har heller ingen formell pedagogisk utdanning, dels pga. mangel på tid til å gjennomføre dette og dels på grunn av at kapasiteten ved RESULT ikke er stor nok til at ansatte i bistillinger får plass på kursene. Det samme gjelder for midlertidig ansatte.

Vi vurderer at den digital kompetanse som de fleste har er tilstrekkelig for dette studiet.

Å ta en pedagogisk mappe er et omfattende arbeid. Vi anbefaler at det utvikles et tilpasset pedagogisk kurs for ansatte i bistilling. Det bør være en egen type opplæring som gis i mindre omfang, og som er tilpasset ansatte som er i full stilling for eksempel på UNN. Mye eller deler av et slikt kurs bør være nettbasert.

For å oppdatere sin pedagogiske kompetanse deltar ansatte jevnlig på pedagogiske seminar arrangert av Hel-ped. Instituttet dekker også deltakelse for noen ansatte per år på kurs/konferanse (for eksempel Læringsfestivalen). Det er en utfordringen er at det ikke finnes noen samlet oversikt over formell oppdatering av fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, det er heller ikke noe system der det kan registreres på en enkel måte.

3. Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet. Jf. studietilsynsforskriften § 2-3(3)

Følgende skal som et minimum besvares:

- (1) Beskriv studiets faglige ledelse, herunder på hvilket nivå ved fakultetet den er etablert.*
- (2) Gjør rede for den faglige ledelsens definerte ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet, og den faglige ledelsens oppgaver knyttet til studietilbudet.*

Fagenhetsleder

Fagenhetsleder er instituttets forlengede arm i den faglige ledelsen av instituttens undervisningsoppgaver. Fagenhetsleder ha kompetanse innenfor sitt fagfelt og være UiT-ansatt i hoved- eller bistilling. Fagenhetsleder oppnevnes for 4 år. Fagenhetsleder rapporterer til undervisningsansvarlig ved instituttet.

Fagenhetsleder skal:

- Inneha oversikt over fagpersoner med kompetanse i sitt fagfelt og oversikt over undervisningsbehovet innenfor sitt fagfelt. I samråd med instituttleder/undervisningsansvarlig fordele undervisningsoppgavene ut fra den enkelte fagpersons kompetanse og øvrige oppgaver. I dette inngår å foreslå emne- og delemneleder samt bistå emne- og delemneleder med bemanning av timeplaner.
- Være kontaktperson mellom instituttledelsen, studieadministrasjon og medlemmene i sin fagenhetsgruppe. Dette betyr at fagenhetsleder skal sørge for god informasjonsflyt innad i fagenheten av studieinformasjon, og at aktuell studieinformasjon gjøres kjent for alle.
- Delta i utforming av stillingsbetenknninger og gi uttalelse i tilsettingssaker når det utlyses stillinger som i vesentlig grad skal ha undervisningsansvar i emner som inngår i fagenheten.
- I samarbeid med søker til FoU-termin utarbeide en plan for hvordan fagenhetens undervisningsoppgaver skal ivaretas.
- Kunne pålegge medlemmene i sin faggruppe oppgaver ved behov så som undervisning inklusive eksamen, sensur, veiledning, rekrutteringsaktiviteter og utviklingsoppgaver med mer.

Emne- og delemneleder

- Skal påse at det faglige innholdet som er nedfelt i mål- og timebeskrivelser er ivaretatt. Dette arbeidet krever god kommunikasjon med faglærerne og gode rutiner for evaluering.
- Skal, i samarbeid med studiekonsulentene sette opp timeplaner med angivelse av lærer. I praksis vil dette arbeidet skje i samråd med fagenhetsledere.
- Utgjør eksamenskommisjon og fungerer som interne sensorer for emnet.
- Skal fremme forslag til eksterne sensorer overfor instituttet
- Skal arrangere studentevaluering av undervisningen og avgi rapport om evalueringsresultatet med forslag til tiltak til programledelsen.

4. Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

- For studietilbud på bachelornivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)
- For studietilbud på masternivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)

Kravene er ikke nye, men anses å være så sentrale at fakultetene bør gjøre en grundig gjennomgang av at alle studieprogram oppfyller kravet innen utgangen av 2018. Fakultetene anbefales å benytte NOKUTs fagmiljøtabell - både som et hjelpemiddel for å tydeliggjøre og holde oversikt over fagmiljøet i henhold til kravene, og som dokumentasjon på at kravene er innfridd.

Merk særskilte bestemmelser om fagmiljø for studier på 30 studiepoeng eller mindre i studietilsynsforskriften §2-4.

Fagmiljø >0.1 årsverk på medisin	Antall ansatte
--	-----------------------

Ansatte med førstestillings kompetanse (professor, førsteamanuensis, professor II, førstelektor)	128
Ansatte uten førstestillings kompetanse (stipendiat, universitetslektor, amanuensis, postdoktor)	132

På IMB har 49% av fagmiljøet (>0,1 årsverk på medisin) førstestillingskompetanse. 54 ansatte er professorer (21%).

5. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Jf. studietilsynsforordningen §2-3(5)

Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer at det kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et masterstudium enn et bachelorstudium.

Følgende skal som et minimum besvares av fagmiljøet:

- (1) Beskriv kort fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid.*

Institutt for klinisk medisin/medisinsk biologi har 19 forskningsgrupper innen fagområder som alle er relevante for medisinstudiet, både basal og klinisk forskning innenfor alle de relevante medisinske fagområder. IKM har i tillegg et nært samarbeid med IMB vedrørende basal og preklinisk kreftforskning, molekylær cellebiologi og tumorbiologi, basal og fysiologisk kardiologisk og vaskulærbiologisk forskning, basal og molekylær immunologi og inflammasjon, molekylær og klinisk farmakologi og toksikologi, rettsgenetikk og stamcelleforskning. Fagmiljøet har også ansvar for biomedisinske teknologifellestjenester innen proteomikk og avansert mikroskopi.

- (2)** *Begrunn hvordan fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid har en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studieprogrammets innhold og nivå.*

Alle forskningsgruppene driver forskning av høy kvalitet i samarbeid med regionale, nasjonale og internasjonale partnere, de produserer dr.grads- og mastergradskandidater, publiserer jevnlig i internasjonale peer-reviewed tidsskrifter og har ekstern finansiering for sine forskningsprosjekter. Finansieringen er i hovedsak fra HelseNord, Kreftforeningen, Norges forskningsråd og EU.

For dokumentasjon av forskningen ved Institutt for klinisk medisin viser vi til oversikten over publiserte forskningsartikler i Cristin:

<https://wo.cristin.no/as/WebObjects/cristin.woa/5/wa/fres?sted=186311100&erNordisk=1&erUkjent=1&visParametre=1&hkat=TIDSSKRIFTPUBL&erNasjonal=1&la=no&action=sok&erInternasjonal=1&ar-fra=2000&ar-til=2099&erNorsk=1&sort=ar&bs=50>

Vår vurdering er at fagmiljøets forskning er av en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studieprogrammet og vi konkluderer med at kravet er oppfylt.

6. Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(6)

Her skal det beskrives hvilke nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk fagmiljøet deltar aktivt i, og gis en begrunnelse for hvordan disse er relevante for studieprogrammet.

Fagmiljøene ved Institutt for klinisk medisin har gjennom sine samarbeidspartnere innen forskning ett bredt og aktivt nettverk både nasjonalt og internasjonalt innen de fagområdene vi underviser i på studieprogrammet.

Vi vurderer at kravet er oppfylt.

7. For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(7)

Med relevant kompetanse menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

Her skal det beskrives den erfaring og kunnskap fagmiljøet har fra praksisfeltet, og hvordan dette holdes oppdatert. Det skal også gjøres rede for hvilke krav som stilles til praksisveilederne kompetanse og erfaring fra praksisfeltet, hvordan det sikres at denne kompetansen er relevant for studieprogrammet, samt hvilken systematisk kontakt som finnes mellom fagmiljøet og praksisveilederne.

IKM underviser i hovedsak innen basale og kliniske medisinske fag. Våre ansatte dekker alle medisinske spesialiteter og kan derfor gi relevant undervisning.